

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 374
van **JAN PEUMANS**
datum: 15 februari 2017

aan **JOKE SCHAUVLIEGE**
VLAAMS MINISTER VAN OMGEVING, NATUUR EN LANDBOUW

Nagoya-protocol - Implementatie (2)

In haar antwoord op mijn schriftelijke vraag (nr.45) over de het Nagoya-protocol van 13 oktober 2016 schetst de minister kort op welke manier zij dit protocol probeert te implementeren in de Vlaamse regelgeving.

Zo lijken de Europese lidstaten nog te onderhandelen over de modaliteiten en werd er in België een werkgroep opgericht die hetzelfde doet. Ondanks het feit het Nagoya-protocol een complexe materie blijkt te zijn, is de overheid wel de weg ingeslagen om over te gaan tot een implementatie in de wetgeving.

Naar aanleiding van het, naar mijn aanvoelen, onvolledige en weinig gedetailleerde antwoord op mijn vorige schriftelijke vraag, stel ik de minister graag volgende concrete vragen.

1. De Europese Commissie en de lidstaten onderhandelen blijkbaar nog over praktische modaliteiten wat betreft de implementatie.
 - a) Wie voert namens België deze onderhandelingen?
 - b) Op welke tijdstippen kwamen de onderhandelaars bij elkaar?
 - c) Wat was de uitkomst van deze besprekingen?
 - d) Kan de minister een volledig overzicht geven van de praktische modaliteiten die nog onderzocht moeten worden?
2. Op welke manier probeert de Belgische werkgroep, tegen de door de minister geschetste achtergrond, de uitvoering van deze regels toe te passen binnen het Belgische kader?
 - a) Wie maakt deel uit van deze werkgroep?
 - b) Wat is zijn/haar taak?
 - c) Namens welke dienst werd hij/zij afgevaardigd?
3. Kan de minister de vergaderverslagen bezorgen van de interministeriële werkgroep van de ministers van Leefmilieu die handelen over het Nagoya-protocol?

- a) Wie maakt deel uit van deze werkgroep?
 - b) Wat is zijn/haar taak?
 - c) Namens welke dienst werd hij/zij afgevaardigd?
4. De minister stelt dat de bevoegdheidsverdeling complex is.
- Waarom is dat zo en welke concrete obstakels staan een implementatie in de weg?
5. Welke administraties zijn er tot op heden betrokken bij de uitrol van het Nagoya-protocol?
6. Op welke manier hebben deze administraties al stappen gezet richting een implementatie?
7. Welke softwaretool stelt de Europese Commissie ter beschikking om tot decretale initiatieven te komen en hoe wordt deze software tot op heden gebruikt door de Vlaamse administratie?
8. Op welke manier promoot de Vlaamse overheid vandaag dat gebruikers anderen laten delen in de voordelen van het gebruik van genetische rijkdommen?
- a) Over welke genetische rijkdommen gaat het dan precies?
 - b) Wie zijn de gebruikers van deze rijkdommen?

ANTWOORD

op vraag nr. 374 van 15 februari 2017

van **JAN PEUMANS**

1.
 - a) Momenteel loopt een consultatieprocedure van de Europese Commissie dat voor elk van de 6 Nagoya sectoren (biotechnologie, farmacie, cosmetica, voeding, kwekers, biocontrole) moet uitmonden in een mededeling van de Commissie waarin richtsnoeren worden gegeven voor de implementatie van de Europese wetgeving. Deze consultatieprocedure wordt opgevolgd door een werkgroep van ambtenaren van de drie gewesten en de federale overheid. Deze werkgroep werd in november 2013 op vraag van de Interministeriële Conferentie Leefmilieu (ICL) uitgebreid met de ministers, bevoegd voor wetenschapsbeleid en economie, opgericht. De werkgroep stemt intern af en zoekt ook insteek van andere betrokken beleidsdomeinen. Al naargelang de concrete inhoud van de besprekingen over de ontwerpen van sectorale leidraadocumenten nemen de ambtenaren van deze werkgroep deel aan de Europese vergaderingen, overeenkomstig hun expertise.
 - b) De werkgroep die werd opgericht door de ICL, vergadert regelmatig. Binnen de Europese consultatieprocedure verloopt de consultatie online of fysiek in de vorm van bijeenkomsten van het zogenaamde ABS Consultation Forum. Op 6 maart 2017 was er een tweede bijeenkomst van dit ABS Consultation Forum.
 - c) De consultatieprocedures lopen nog. De consultant die door de Europese Commissie werd aangesteld om in samenwerking met een schrijfgroep van vertegenwoordigers van de lidstaten en belanghebbenden (industrie, NGO's,...) een ontwerp van sectorale leidraad op te stellen, heeft inmiddels een ontwerp afgeleverd dat voor commentaar is voorgelegd aan het ABS Consultation Forum in zijn geheel.
 - d) De discussies binnen het ABS Consultation forum zijn sectoraal en uitermate technisch. De meeste discussies gaan over het toepassingsgebied van de Verordening, met name over welke handelingen onder "toegang" tot de genetische rijkdom (in het leveranciersland) vallen en welke handelingen onder "gebruik", zijnde onderzoek en ontwikkeling (waarvoor dus de zorgvuldigheidverplichting in hoofde van gebruikers geldt), vallen. Er bestaat bijvoorbeeld in alle sectoren discussie over de vraag of 'screening-processen', dit wil zeggen onderzoeken naar de kenmerken van de genetische rijkdom in kwestie, al dan niet als onderzoek moeten worden beschouwd. Andere discussies gaan over: het bepalen van een minimumdrempel van aanwezigheid van "origineel" erfelijk materiaal bij kruising van dieren en planten, het statuut van chemisch gewijzigde derivaten en van derivaten in het algemeen, het statuut van microbiomen (met de mens gebonden niet pathogene micro-organismen) en de activiteiten van subcontractors en klinische proeven in de cosmetica.
2.
 - a) De drie gewesten en de federale overheid maken voor elk van de betrokken bevoegdheidsdomeinen (leefmilieu, wetenschapsbeleid, economie) deel uit van de werkgroep.
 - b) De werkgroep moet afstemming zoeken over het beleid ter uitvoering van het Protocol en de EU-wetgeving. Meer in het bijzonder moeten de

bevoegdheidsverdeling en de opties voor een vorm van samenwerking onderzocht worden. De voorontwerpen van regelgeving op elk bevoegdheidsniveau zullen uitgewisseld worden. De opmaak van een werkplan om gezamenlijk te communiceren naar de gebruikers in België o.a. via een webportaal, is voorzien.

- c) Het Vlaamse Gewest wordt vertegenwoordigd door het departement Leefmilieu, Natuur en Energie (LNE).
3. De verslagen van de relevante vergaderingen van de ICL tussen 2013 en 2016 zullen u afzonderlijk worden bezorgd.
4. Het Nagoya Protocol raakt aan de bevoegdheid inzake natuurbehoud, wetenschapsbeleid, landbouwbeleid en economie. Het materieel en personeel toepassingsgebied van het Nagoya Protocol en de EU-verordening is heel breed. Het gebruik van genetische rijkdommen beslaat alle fasen van onderzoek en ontwikkeling. Een veelheid van publieke en private sectoren is betrokken. Het is dus van belang om de betrokken bevoegdheden te respecteren of om minstens de uitoefening van de bevoegdheden in deze sectoren niet onmogelijk of overdreven moeilijk te maken. Binnen de ICL, uitgebreid met de ministers, bevoegd voor economie en wetenschapsbeleid, is in november 2016 overeengekomen dat de bevoegdheid voor controle en handhaving van naleving van de ABS wetgeving, die gebeurlijk toepasselijk is op gebruikers, wordt toegewezen aan de Gewesten op basis van de aanwezigheid van de gebruiker op hun grondgebied. Aangaande de toegang en voordeelsdeling van genetische rijkdommen, die internationaalrechtelijk beschouwd onder 'Belgische' soevereine bevoegdheid valt (dus de facultatieve bevoegdheid om hiervoor voorafgaandelijke geïnformeerde toestemming en onderling overeengekomen voorwaarden, met inbegrip van voorwaarden over verdeling van de financiële en niet-financiële voordelen die voortkomen uit het R&D projecten te eisen), wordt de bevoegdheid bepaald op basis van territorialiteit, met uitzondering van de ex situ collecties van de federale wetenschappelijke instellingen (Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen, Wetenschappelijk Instituut Volksgezondheid, Museum Midden-Afrika, Centrum voor Onderzoek in Diergeneeskunde en Agrochemie, en het Wetenschappelijk Instituut Volksgezondheid). Deze bevoegdheidsverdeling tussen de federale overheid en de Gewesten geldt ook voor de erkenning en de registratie van collecties overeenkomstig de EU verordening.
5. Voor de Vlaamse overheid zijn het departement LNE, het departement Economie, Wetenschap en Innovatie en het departement Landbouw en Visserij betrokken.
6. Er wordt overleg gepleegd tussen deze administraties over het opnemen van implementatietaken en over een implementatieregeling. Het departement LNE bereidt de wetgeving voor die nodig is voor de uitvoering van de EU-wetgeving.
7. De softwaretool is het DECLARE portaal. De softwaretool zit momenteel in een testfase. De Vlaamse overheid maakt nog geen gebruik van deze tool.
8. a) De Vlaamse Regering voert een 'open access' beleid waarbij het opzet is om via digitale platformen onderzoeksresultaten van universiteiten, strategische onderzoekscentra en wetenschappelijke instellingen in Vlaanderen ruim en toegankelijk beschikbaar te stellen. Specifiek voor genetische hulpbronnen voor voeding en landbouw stemde het Vlaamse Parlement op 13 juli 2007 in met het decreet houdende instemming met het Internationaal Verdrag inzake plant genetische hulpbronnen voor voeding en landbouw (ITPGRFA). In bijlage 1 van dit Verdrag wordt een lijst van gewassen opgesomd waarop dit Verdrag van toepassing is. M.b.t. deze hulpbronnen zijn er

in Vlaanderen drie collecties in het publieke domein die in het kader van het ITPGRFA in het Multilateraal Systeem (MLS) zijn opgenomen:

- ex situ collectie in ILVO (met 370 accessies van o.a. Beta, Brassica, Lolium, Trifolium – deze collectie bevat zowel soorten van binnen als buiten bijlage 1 van het Verdrag);
- in situ collectie van wilde appel (*Malus sylvestris* –soort uit bijlage 1) van INBO;
- ex situ collectie van wilde bonen (PHASEO) in de Plantentuin in Meise.

De Vlaamse publieke collecties zijn opgenomen in de EURISCO catalogus die informatie verstrekt over plantengenencollecties gehandhaafd in Europa. Het MLS garandeert toegang tot genetische hulpbronnen voor bepaalde doeleinden (onderzoek, training en/of veredeling voor voedsel en landbouw) en de eerlijke en billijke verdeling van voordelen die voortvloeien uit het gebruik ervan (a.d.h.v. een SMTA ("Standard Material Transfer Agreement") en via het "Benefit Sharing Fund" van het Verdrag).

Bovendien zijn er private collecties zoals bvb. de collectie van de Nationale Boomgaardenstichting. Houders van private collecties kunnen aangemoedigd worden om te kiezen voor het openstellen van hun materiaal via het MLS.

- b) Gebruikers van genetische rijkdommen in de zin van het Nagoya Protocol zijn bedrijven, universiteiten en hogescholen, wetenschappelijke instellingen, ... die R&D uitvoeren op die rijkdommen.

De gebruikers van het materiaal dat in het MLS is opgenomen, zijn personen en instellingen die dit materiaal voor onderzoek, training en/of veredeling voor voedsel- en landbouwdoeleinden willen gebruiken.